

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THỊ HẢI

**TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA
VỀ TỔNG BÍ THƯ NGUYỄN VĂN CỪ TRONG DẠY HỌC
LỊCH SỬ VIỆT NAM LỚP 12 Ở TRƯỜNG THPT
THỊ XÃ TỪ SƠN TỈNH BẮC NINH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

THÁI NGUYÊN - 2020

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN THỊ HẢI

**TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA
VỀ TỔNG BÍ THƯ NGUYỄN VĂN CỪ TRONG DẠY HỌC
LỊCH SỬ VIỆT NAM LỚP 12 Ở TRƯỜNG THPT
THỊ XÃ TỪ SƠN TỈNH BẮC NINH**

**Ngành: LỊCH SỬ VIỆT NAM
Mã ngành: 8.22.90.13**

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nghiêm Thị Hải Yến

THÁI NGUYÊN - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan công trình nghiên cứu: ***“Tổ chức hoạt động ngoại khóa về Tổng Bí thư Nguyễn Văn Cừ trong dạy học Lịch sử Việt Nam lớp 12 ở trường THPT Thị xã Từ Sơn tỉnh Bắc Ninh”*** dưới sự hướng dẫn của TS. Nghiêm Thị Hải Yến là kết quả nghiên cứu của cá nhân tôi, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực chưa được công bố.

Thái Nguyên, tháng 6 năm 2020

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Hải

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện đề tài, tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình và sự đóng góp quý báu của nhiều cá nhân và tập thể đã tạo điều kiện thuận lợi để tôi hoàn thành luận văn.

Tôi xin trân trọng gửi lời cảm ơn tới TS. Nghiêm Thị Hải Yến - người đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo và tạo mọi điều kiện giúp đỡ tôi hoàn thành công trình nghiên cứu này.

Tôi xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo trong Khoa Lịch sử, Phòng Sau đại học của Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã nhiệt tình giảng dạy, giúp đỡ tôi hoàn thành khoá học.

Cảm ơn gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã khuyến khích động viên tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu.

Thái Nguyên, tháng 6 năm 2020

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Hải

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN	iv
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài.....	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề	2
3. Mục đích, đối tượng, nhiệm vụ và phạm vi nghiên cứu.	6
4. Nguồn tài liệu và phương pháp nghiên cứu	7
5. Đóng góp của Luận văn	8
6. Cấu trúc của đề tài.....	8
NỘI DUNG.....	8
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA VIỆC TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA VỀ TỔNG BÍ THƯ NGUYỄN VĂN CỪ TRONG DẠY HỌC LỊCH SỬ Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG	9
1.1. Cơ sở lí luận	9
1.1.1. Một số thuật ngữ, khái niệm cơ bản sử dụng trong đề tài.....	9
1.1.2. Tầm quan trọng của dạy học lịch sử địa phương.....	10
1.1.3. Tầm quan trọng của dạy học lịch sử địa phương theo hướng trải nghiệm sáng tạo và tích hợp liên môn	11
1.1.4. Nội khóa và ngoại khóa:	13
1.1.5. Vai trò, ý nghĩa của việc tổ chức hoạt động ngoại khóa trong DHLS ở trường THPT	15
1.1.6. Một số các hoạt động ngoại khóa trong DHLS cho HS lớp 12 trong trường THPT	20
1.2. Cơ sở thực tiễn	23

1.2.1. Vài nét về thực tiễn dạy - học lịch sử ở trường THPT.....	23
1.2.2. Thực tiễn tổ chức hoạt động ngoại khóa trong DHLS ở trường THPT	24
1.2.3. Thực tiễn tổ chức các hoạt động ngoại khóa về Cố Tổng Bí thư Nguyễn Văn Cừ trong DHLS ở trường THPT.....	27
TIÊU KẾT CHƯƠNG 1.....	31
Chương 2: XÁC ĐỊNH YÊU CẦU VÀ THIẾT KẾ NỘI DUNG VỀ TỔNG BÍ THƯ NGUYỄN VĂN CỪ TRONG TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA LỊCH SỬ LỚP 12 Ở TRƯỜNG THPT.....	33
2.1. Mục tiêu tổ chức hoạt động ngoại khóa về Tổng Bí thư Nguyễn Văn Cừ cho HS trong DHLS ở trường THPT	33
2.2. Một số yêu cầu khi thiết kế chủ đề và tổ chức hoạt động ngoại khóa về Tổng Bí thư Nguyễn Văn Cừ trong DHLS ở trường THPT	35
2.2.1. Yêu cầu khi xác định mục tiêu tổ chức.....	35
2.2.2. Yêu cầu khi xác định nội dung kiến thức.....	36
2.2.3. Yêu cầu khi lựa chọn hình thức và phương pháp tổ chức	37
2.3. Thiết kế những nội dung tìm hiểu về Tổng Bí thư Nguyễn Văn Cừ trong tổ chức hoạt động ngoại khóa lịch sử ở trường THPT	38
2.3.1. Tiếp cận, khai thác tài liệu về Tổng bí thư Nguyễn Văn Cừ cho bài học lịch sử	38
2.3.2. Những nội dung về Tổng bí thư Nguyễn Văn Cừ được sử dụng trong hoạt động ngoại khóa lịch sử lớp 12, ở trường THPT.....	39
TIÊU KẾT CHƯƠNG 2.....	51
Chương 3: HÌNH THỨC, PHƯƠNG PHÁP TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA VỀ TỔNG BÍ THƯ NGUYỄN VĂN CỪ CHO HS LỚP 12 TRONG DHLS VIỆT NAM Ở TRƯỜNG THPT	53
3.1. Hình thức, phương pháp hoạt động ngoại khóa.....	53
3.1.1. Đọc sách lịch sử về Tổng Bí Thư Nguyễn Văn Cừ	53

3.1.2. Hướng dẫn học sinh tìm hiểu kiến thức lịch sử về Tổng Bí Thư Nguyễn Văn Cừ trên mạng Internet.....	56
3.1.3. Thi kể chuyện lịch sử về Tổng Bí Thư Nguyễn Văn Cừ.....	58
3.1.4. Nói chuyện lịch sử về Tổng Bí Thư Nguyễn Văn Cừ	60
3.1.5. Thi tìm hiểu và triển lãm hình ảnh về Tổng Bí Thư Nguyễn Văn Cừ.....	63
3.2. Thực nghiệm sư phạm.....	64
3.2.1. Thực nghiệm sư phạm hình thức tổ chức cuộc thi tìm hiểu và triển lãm hình ảnh về Tổng Bí Thư Nguyễn Văn Cừ cho HS trường THPT Nguyễn Văn Cừ - Từ Sơn Bắc Ninh.	64
3.2.2. Thực nghiệm dạ hội lịch sử cho học sinh trường THPT Ngô Gia Tự - Từ Sơn, Bắc Ninh	72
3.2.3. Thực nghiệm sư phạm Thăm quan ngoại khóa tại khu nhà tưởng niệm Nguyễn Văn Cừ cho học sinh khối 12 của Trường THPT Lý Thái Tổ	85
3.3. Kết quả thực nghiệm sư phạm (Phụ lục 3).....	92
TIỂU KẾT CHƯƠNG 3.....	96
KẾT LUẬN.....	98
TÀI LIỆU THAM KHẢO	101
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

Dạy học lịch sử	DHLS
Giáo viên	GV
Học sinh	HS
Lịch sử địa phương	LSĐP
Phương pháp dạy học lịch sử	PPDHLS
Sách giáo khoa	SGK
Thực nghiệm sư phạm	TNSP
Tích hợp liên môn	THLM
Trải nghiệm sáng tạo	TNST
Trung học cơ sở	THCS
Trung học phổ thông	THPT

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Trong chương trình giáo dục phổ thông, môn Lịch sử giữ một vị trí quan trọng trong việc giáo dục tư tưởng, tình cảm đạo đức và truyền thống cho học sinh. Môn học giáo dục hình thành phẩm chất, lòng yêu nước nồng nàn, khả năng suy nghĩ độc lập, và nhận thức về kết quả hoạt động của mình đối với người học. Dạy học tốt bộ môn Lịch sử nhằm góp phần vào thực hiện mục tiêu chiến lược của Đảng về đào tạo thế hệ trẻ, tiếp tục sự nghiệp cách mạng của cha ông, đưa đất nước phát triển và hội nhập. Trong đó, những tri thức lịch sử địa phương chiếm vị trí quan trọng quan trọng. Cùng với các bộ môn khác, môn Lịch sử với chức năng và nhiệm vụ của mình đã góp phần tích cực vào sự nghiệp: *“Đào tạo con người Việt Nam phát triển toàn diện, có đạo đức, có tri thức, có sức khỏe và nghề nghiệp, trung thành với lí tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, hình thành và bồi dưỡng nhân cách, phẩm chất và năng lực công dân, đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”* [64; 8].

Trên thực tế, tình yêu nước bắt nguồn từ tình yêu quê hương. Nhà văn hoá Xô Viết Ilyu-E- ren-bua đã từng nói: *“Lòng yêu nước bắt đầu từ lòng yêu những vật tâm thường nhất, yêu các cây trồng trước nhà, yêu con phố nhỏ đổ ra bờ sông ...”*. Chính vì thế, trong sự hình thành nhân cách của học sinh, Lịch sử địa phương có ý nghĩa rất quan trọng. Hiện nay, đất nước đang trên đường đổi mới, những mặt trái của cơ chế thị trường đã tác động và làm xói mòn đạo đức xã hội, làm méo mó nhân cách của học sinh, của thế hệ trẻ. Do vậy, việc hình thành cho học sinh sự hiểu biết về lịch sử địa phương, về những giá trị và truyền thống quê hương, giáo dục lòng tự hào và ý thức trách nhiệm xây dựng quê hương được chú trọng trong chương trình giáo dục phổ thông.

Nhận thức rõ tầm quan trọng của những giá trị lịch sử địa phương, trong những năm qua Bộ Giáo dục và đào tạo đã có sự quan tâm và chỉ đạo thực hiện hiệu quả nội dung trên thông qua các đợt tập huấn dạy học lịch sử di sản, danh

nhân địa phương. Bộ Giáo dục và Đào tạo khuyến khích nhà trường, các địa phương tự chủ xây dựng chương trình hướng tới tăng thời lượng giảng dạy lịch sử gắn với vùng miền.

Phần lớn ở các trường THPT Lịch sử địa phương chưa được đặt đúng với vai trò của nó vì theo phân phối chương trình nội dung này chỉ có 1 đến 2 tiết / năm. Do đó, có thể nhận thấy công tác giảng dạy lịch sử địa phương còn nhiều khó khăn vì mâu thuẫn giữa việc tăng thời lượng lịch sử địa phương - di sản và danh nhân trong chương trình tự chủ với chương trình chung. Nếu tăng số giờ lịch sử địa phương đồng nghĩa với việc phải cắt giảm chương trình nội dung phần lịch sử dân tộc và thế giới. Điều này ảnh hưởng đến chương trình chung của Bộ Giáo dục Đào tạo đã ban hành. Vì nguyên nhân trên nên hiện tượng học sinh hiểu biết hạn chế về lịch sử quê hương là vấn đề cần quan tâm.

Bắc Ninh là vùng đất địa linh nhân kiệt với bề dày truyền thống văn hóa, truyền thống cách mạng anh hùng qua mọi thời kỳ của lịch sử dân tộc nên việc đẩy mạnh giáo dục lịch sử địa phương là trách nhiệm của những nhà quản lý giáo dục và cũng là trách nhiệm của những giáo viên đang trực tiếp giảng dạy.

Xuất phát từ lí do khoa học và thực tiễn trên tôi đã quyết định chọn chủ đề ***“Tổ chức hoạt động ngoại khóa về Tổng Bí thư Nguyễn Văn Cừ trong dạy học Lịch sử Việt Nam lớp 12 ở trường THPT Thị xã Từ Sơn tỉnh Bắc Ninh”*** làm đề tài cho luận văn thạc sĩ của mình.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

2.1. Những công trình về lí luận dạy học

Cuốn “Những cơ sở lí luận của việc DH”, tập 1 (1971), Rutxo nhấn mạnh *“Đồ vật, đồ vật - hãy đưa ra đồ vật. Tôi không ngừng nhắc đi, nhắc lại rằng chúng ta lạm dụng quá mức lời nói. Bằng cách giảng dạy ba hoa, chúng ta chỉ tạo nên những con người ba hoa”*, ông đã đề cao các hoạt động thực hành, thực nghiệm sẽ có tác dụng to lớn trong việc giáo dục trí tuệ và nhân